

Hepatit A, B, C: Farkları öğrenin

	Hepatit A Etkeni hepatit A virüsüdür(HAV)	Hepatit B Etkeni hepatit B virüsüdür(HBV)	Hepatit C Etkeni hepatit C virüsüdür(HCV)
Nasıl yayılır?	HAV hasta kişilerin dışkılarında bulunur. HAV genellikle hepatit A lı bir kişinin dışkıyla kirlenmiş bir şeyin (görünüşü temiz olabilir) ağıza alınmasıyla insandan insana bulaşır. Bu durum tualete gittikten sonra kişilerin ellerini yıkamaması ve diğer kişilerin yiyeceklerini ellemesiyle oluşabilir.	HBV kanda ve bazı vücut sıvılarında bulunur. Hasta bir kişinin kanı veya vücut sıvıları bulaşık olmaması için kişinin vücuduna girerek bulaşır. HBV hasta kişiyle prezervatifsiz yapılan cinsel ilişki, enjekte edilen ilaçlar kullanılırken iğnelerin ve diğer malzemelerin paylaşılması, iş sırasında iğne batması veya kesici bir şeye maruz olma veya doğum sırasında enfekte anneden bebeğine geçmesi yollarıyla bulaşır. Kanla temas olan HER durum hastalık geçişi için bir risktir.	HCV kanda ve bazı vücut sıvılarında bulunur. Hasta bir kişinin kan veya vücut sıvılarının başka bir kişinin vücuduna girmesiyle bulaşır. HCV enjekte edilen ilaçlar kullanılırken iğnelerin ve diğer malzemelerin paylaşılması, iş sırasında iğne batması veya kesici bir şeye maruz olma veya bazen doğum sırasında enfekte anneden bebeğine geçmesi yollarıyla bulaşır. HCV nin cinsel ilişki yoluyla geçmesi de mümkündür ancak sık görülmez.
Kimler risk altında?	<ul style="list-style-type: none"> Enfekte kişinin ev halkı Enfekte kişinin cinsel ilişkide bulunduğu kişiler ABD'nin hepatit A enfeksiyonlarının devamlı yüksek oranda* görülen bölgelerinde 1987-1997 yıllarında yaşayan kişiler (özellikle çocuklar) Hepatit A nın sık görüldüğü ülkelere seyahat edecek kişiler (Kanada, Batı Avrupa, Japonya, Avustralya ve Yeni Zelanda dışında ki her yer) Erkek erkeğe cinsel ilişkide bulunanlar Enjeksiyon veya diğer şekillerde ilaç kullananlar 	<ul style="list-style-type: none"> 6 ay içinde birden fazla kişiyle cinsel ilişkide bulunan kişiler Cinsel yolla bulaşan hastalık tanısı olan kişiler Erkek erkeğe cinsel ilişkide bulunanlar Enjeksiyon şeklinde ilaç kullananlar Enfekte kişinin ev halkı Enfekte anneden doğan bebekler Yüksek HBV oranları olan bölgelerden olan göçmenlerin bebek ve çocukları Kanla teması olan sağlık ve kamu güvenliği çalışanları Hemodiyaliz hastaları 	<ul style="list-style-type: none"> Enjeksiyon şeklinde ilaç kullananlar Sağlık ve kamu güvenliği çalışanları Kimlere HCV testi yapılmalıdır? HCV ye karşı riski artmış kişiler: Enjeksiyon şeklinde ilaç kullananlar 1987 den önce imal edilmiş pıhtılaşma faktörlerinin alıcıları Hemodiyaliz hastaları 1992 den önce kan/solid organ nakli yapılanlar Tanısı koyulamamış karaciğer problemi olan kişiler Enfekte anneden doğan bebekler (12. aydan sonra) Sağlık/kamu güvenliği çalışanları (sadece bilinen temas sonrası) Test yapılabilir/yapılmayabilir kişiler: Birden fazla kişiyle cinsel ilişkide bulunan kişiler Hasta kişiyle sürekli cinsel temasta olan kişiler
Hastalık size bulaştıysa?	<p>Hangi tip olursa olsun viral hepatit belirtileri benzerdir. Belirtilerden herhangi biri veya hepsi birden görülebilir: sarılık, ateş, iştah kaybı, halsizlik, koyu renkli idrar yapma, eklem ağrısı, ishal, bulantı ve kusma. Çok nadiren yeni bir viral hepatit olgusu (akut) karaciğer yetmezliğine ve ölüme neden olur. Bazen böyle durumlarda karaciğer transplantasyonu (karaciğer bulunabilirse) hayat kurtarabilir. Not: Belirtiler çocuklarda erişkinlere göre ve HCV enfeksiyonu geçirenlerde daha seyrek görülür.</p> <p>Kuluçka dönemi: 15-50 gün Kronik (uzun süren) enfeksiyon olmaz. Bir kere hepatit A geçiren bir daha geçirmez. Hepatit A enfeksiyonu geçiren kişilerin %15 inde uzamış hastalık ve 6-9 aya uzayan veya tekrarlayan belirtiler olabilir.</p>	<p>Kuluçka dönemi: 45-160 gün, ortalama 90 gün Doğumda enfekte olan bebeklerin %90 ında; 1-5 yaşlarda enfekte olan çocukların %30 unda ve 5 yaştan sonra enfekte olan kişilerin %6 sında kronik enfeksiyon olur. Her yıl A.B.D de 5000 kişi HBV enfeksiyonundan ölmektedir. Kronik enfeksiyonu olan kişilerin %15-25 inde kronik karaciğer hastalığı nedeniyle ölüm olmaktadır. Kronik HBV enfeksiyonu olan kişilerin karaciğer yetmezliği (siroz) ve karaciğer kanseri olma riskleri daha yüksektir.</p>	<p>Kuluçka dönemi: 14-180 gün, ortalama 45 gün Kronik enfeksiyon: enfekte kişilerin %75-80 i Kronik karaciğer hastalığı: kronik enfeksiyonu olanların %70 i. Her yıl A.B.D de 8-10,000 kişi HCV enfeksiyonundan ölmektedir. Kronik HCV enfeksiyonu olan kişilerin karaciğer yetmezliği (siroz) ve karaciğer kanseri olma riskleri daha yüksektir. HCV ile bağlantılı karaciğer hastalığı karaciğer nakil nedenlerinin en başında gelmektedir.</p>
Tedavisi nasıl?	<ul style="list-style-type: none"> Hepatit A için herhangi bir tedavi yoktur. Alkolden kaçınm. Karaciğerdeki hastalığı kötüleştirir. 	<ul style="list-style-type: none"> HBV ile enfekte kişiler her 6-12 ayda bir karaciğer hastalığı için yeniden kontrol edilmelidir. Kronik hepatit B li kişilerin tedavisi için alfa-interferon, lamivudine ve adefovir isimli üç lisanslı ilaç vardır. Bu ilaçlar hastaların %40 ında etkili olmaktadır. Karaciğer nakli son çaredir ancak her zaman uygun karaciğer olmayabilir. Alkolden kaçınm. Karaciğerdeki hastalığı kötüleştirir. 	<ul style="list-style-type: none"> HCV ile enfekte kişiler her 6-12 ayda bir karaciğer hastalığı için yeniden kontrol edilmelidir. Kronik hepatit C li kişilerin tedavisi için interferon, pegylated interferon ve ribavirine isimli üç lisanslı ilaç vardır. Tedavide interferon yalnız veya ribavirinle kombine olarak kullanılabilir. Kombine tedavi şu anda tercih edilen tedavi şeklidir ve hastaların %40 ında virüsü temizleyebilmektedir. Hepatit A ya karşı aşılanın ve doktorunuza hepatit B aşısının gerekmediğini sorun. Alkolden kaçınm. Karaciğerdeki hastalığı kötüleştirir.
Nasıl korunulur?	<ul style="list-style-type: none"> Hepatit A aşısı en iyi korunma yöntemidir. HAV enfeksiyonu risk grubundaki ≥ 2 yaş kişilere önerilmektedir. Hepatit A nın sürekli yüksek oranlarda görüldüğü bazı eyaletlerde ve coğrafi bölgelerde çocuklara rutin aşı olarak önerilmektedir. HAV enfeksiyonu geçiren birisiyle temas edildiğinde veya hepatit A nın sık görüldüğü bir bölgeye kısa bir zaman içinde (1 ay) gitmeye karar verildiğinde immün globülin (IG) ihtiyacımız için doktorunuzla görüşün. Tualete gittikten sonra, bebeğin altını değiştirdiğinizde ve yiyecek hazırlama sırasında ve yemekten önce her zaman ellerinizi sabun ve suyla yıkayınız. 	<ul style="list-style-type: none"> Hepatit B aşısı en iyi korumadır. 0-18 yaşlardaki herkese ve HBV enfeksiyonu riski altındaki her yaştaki kişilere rutin aşılanma önerilmektedir. Bebeklerin en iyi şekilde korunmalarını sağlamak için doğumda hastaneden çıkmadan hepatit B aşısının ilk dozu yapılmalıdır. Bir kadın hamile olduğunda mutlaka hepatit B testi yapılmalıdır; HBV ile enfekte annelerden doğan bebeklere 12 saat içinde HBIG (hepatit B immün globülin) ve aşı yapılmalıdır. Birden fazla kişiyle cinsel ilişkide bulunanlar latex prezervatifler kullanmalıdırlar. (Latex prezervatiflerin HBV enfeksiyonunu önlemedeki etkinliği bilinmemektedir fakat uygun şekilde kullanılmaları geçişi azaltabilir.) <p>Hepatit B ve hepatit C den korunmak için ek bilgiler:</p> <ul style="list-style-type: none"> Üzerinde kan olabilecek jilet, diş fırçası ve sabun bezi gibi kişisel bakım malzemelerini paylaşmayın. Dövme veya vücudunuzun bir yerini deldirme işlemi yaptırmayı düşünüyorsanız bunun risklerini düşünün. Aletlerin üzerinde veya boyada başka birinin kanı varsa veya bu işi yapan kişi sterilizasyon kurallarına uymuyorsa enfeksiyonu alabilirsiniz. Sağlık ve kamu güvenliği personeli rutin koruyucu önlemleri her zaman uygulamalıdır ve iğne ve kesici maddeleri güvenilir bir şekilde ellemelidirler. Ayrıca hepatit B aşısı olmalıdırlar. HBV veya HCV enfeksiyonunuz varsa veya geçirdiyse kan, organ veya doku bağışlamayın. Yasadışı ilaçlar kullanmayın. Eğer kullanıyorsanız bırakmak için tedavi programlarına katılarak bırakmaya çalışın. Bırakamazsanız iğne, sırınga, su veya diğer malzemeleri hiçbir zaman paylaşmayın. Hepatit A ve B ye karşı aşılanın. 	<p>Hepatit C den koruyacak aşı yoktur.</p> <p>HCV cinsel ilişkiyle bulaşabilir fakat bu nadirdir. Birden fazla kişiyle cinsel ilişkide bulunuyorsanız cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmak için prezervatif her zaman ve doğru olarak kullanın. (Latex prezervatiflerin HCV enfeksiyonunu önlemedeki etkinliği bilinmemektedir fakat uygun şekilde kullanılmaları geçişi azaltabilir.) Hepatit B ye karşı da aşılanmalısınız.</p>

*Hastalık görülme oranları eyalet veya mahalli sağlık kuruluşlarından öğrenilebilir.

Item #P4075-21 Turkish (10/03)

Translation provided by Mustafa Kozanoglu, MD, and Murat Serbest, MD, of Adana, Turkey